

Aber fühlst du nicht jetzt den Kummer?
(„*Aber spielst du nicht jetzt Schach?*“)

Dar nu simți tu *acum* supărarea?
(„Dar nu joci tu *acum* șah?“)

LUDWIG WITTGENSTEIN,
*Cercetări filozofice*¹

1. Ludwig Wittgenstein, *Cercetări filozofice*, traducere din germană de Mircea Dumitru și Mircea Flonta, în colaborare cu Adrian-Paul Iliescu, Humanitas, București, 2004, p. 329. (*N. trad.*)

PARTEA ÎNTÂI

1

Tânărului nu-i stătea bine. Costumul purtat la înmormântare. Și aparatul dentar, stânjeneala supremă a unui adolescent. În asemenea împrejurări, aproape că ajungi să-ți regreți darul pentru socializare. Lui îi oferă o scuză sau, în orice caz, o persoană la care să se uite rugător între străngerile obligatorii de mână. Dragul de el. Ivan cel groaznic, în vârstă de aproape douăzeci și trei de ani. Greu de crezut că el chiar s-a îmbrăcat cu costumul ăla. Probabil l-a găsit în vreun magazinaș al azilului local, un secondhand micuț și puțin a mucegai, a plătit cu bani cash și l-a adus acasă pe bicicletă, boțit cum era într-o pungă de plastic reciclabil. Da, asta chiar are sens, ar aduce la unison urâțenia sublimă a costumului și personalitatea fratelui cel tânăr, cu zece ani mai mic. Nu că n-ar avea propriul stil. Vădește o anumită mândrie în disprețul lui absolut pentru lumea materială. Deștept și frumos, cum spusese cândva o mătușă. Despre ei amândoi. Sau spusese despre Ivan că-i deștept și despre Peter că-i frumos. Mersi, cred. Întors în oraș, acum tocmai traversează Watling Street, spre apartamentul care nu-i un apartament, spre casa care nu-i o casă, la unsprezece sau câte or fi, douăsprezece zile după înmormântare. Înapoi la muncă, după cum s-ar zice. Sau, oricum, înapoi la casa lui Naomi. Și la orice-ar purta ea când o să-i deschidă ușa. Își scoate telefonul din buzunar când ajunge la treptele din fața intrării, simțind

ecranul rece care i se aprinde sub degete, tastând. Sunt afară. Se lasă seara și probabil că ea s-a întors la cursuri. Nu-i răspunde, dar îi citește mesajul și apoi urmează scenariul previzibil, secvența de sunete atât de cunoscute și de-acum indirect excitante, când ea își face apariția în spatele ușii, urcând scara veche de la subsol și intrând în hol. Condiționarea clasică: oare cum de-a durat atâta timp să-și dea seama de lucrul ăsta? E la mintea cocoșului. Nu asta. Trăirile de zi cu zi. Relația dintre amintire și sentimente. Ușa care se deschide.

Bună, Peter, spune ea.

Un maiou scurt, din cașmir, un lăntișor subțire din aur. Pantaloni de trening negri, strâmți pe gambe. Fără elastic la gleznă, urăște asta. Picioarele-i sunt goale.

Pot să intru? întrebă el.

Coboară treptele și intră în camera ei fără să-i vadă pe ceilalți. Un șir de beculețe luminează ca niște vârfuri de ace, atârdate pe perete. Își descaltă pantofii și-i lasă la ușă. Pe cearșaful boțit se vede întins laptopul deschis. Aromă de parfum, transpirație și iarbă. În al cui aer amestecat ni se întâlnesc toate compulsiile. Perdelele acoperă ferestrele, ca întotdeauna.

Unde-ai fost? întrebă ea.

Ah. Mi-e teamă c-a intervenit ceva.

Ea-l privește și apoi nu-l mai privește, pufnind. Ai plecat într-o vacanță de vară târzie, nu-i așa? întrebă ea.

Naomi, scumpo, spune el cu voce prietenoasă. A murit tata.

Se întoarce să se uite la el, uluită, zicând: Tatăl... Apoi tace. Isuse, adaugă. O, Doamne, la naiba. Peter, îmi pare așa de rău.

Te deranjează dacă mă așez?

Se așază amândoi pe pat.

Hristoase, spune ea. Apoi: Ești bine?

Da, cred că da.

Ea își privește tălpile, cu picioarele încrucișate pe saltea. Înnegrite de murdăria care nu pare niciodată tocmai murdară.

Vrei să vorbim despre asta? îl întreabă.

Nu chiar.

Ce mai face fratele tău?

Ivan, spune el. Știi că-i cam de vârsta ta?

Da, mi-ai zis. Voiai să ne faci cunoștință. Se simte bine?

Peter zâmbește iubitor, irezistibil și, pentru a evita să se dea în spectacol zâmbindu-i lui Naomi cu iubire irezistibilă, zâmbește în schimb, ca în glumă, privindu-și încheietura întinsă. O, Ivan e... de fapt, n-am nici cea mai mică idee cum se simte. Ce ți-am povestit despre el până acum?

Nu știi, ai zis că-i ciudățel sau ceva de genul.

Da, e categoric un excentric. Chiar nu-i genul tău. Cred că e un pic autist, deși bănuiesc că nu mai am voie să spun asta acum.

Ai voie, dacă chiar e.

Mă rog, nu e diagnosticat sau ceva. Dar e un geniu al șahului, deci da. Peter se întinde acum pe spate pe pat, privind tavanul. Nu te deranjează, nu? adaugă el. Trebuie să plec altundeva în curând.

De undeva de unde el n-o vede, gura lui Naomi răspunde: E-n regulă. O pauză. El strânge între degete cusătura interioară a pantalonilor ei. Fata se așază lângă el, caldă, cu răsuflarea caldă, mirosind a cafea și încă ceva. Cu sânii calzi sub maioul micuț din cașmir. Pe care el i l-a cumpărat, sau unul la fel, dar de altă culoare. „Gri de Paris“. Ea-l lasă să-i atingă cu vârfurile degetelor subrațul umed. Parfumul ca de cretă al deodorantului abia-i maschează mirosul mai greu și savuros de transpirație. Nu se epilează nicăieri decât foarte rar, în afară de picioare, până la genunchi. El i-a spus odată că, pe vremea lui, fetele de facultate mergeau la salon să se epileze inghinal cu ceară. Asta a făcut-o să râdă. L-a întrebat dacă încearcă s-o facă să se simtă prost sau ceva. Deloc, a răspuns el. E

doar o evoluție interesantă a culturii sexuale. Ea a râs în continuare. Anii ăia ai tigrilor celtici² pesemne c-au fost sălbatici. Oricum, ție-ți place. Și e adevărat, îi place. E ceva senzual în lipsa ei de grijă. În picioarele reci. În tălpile mereu negre de la mersul prin apartamentul ăsta mizer, pe jumătate dezbrăcată, fumând un cui și vorbind la telefon pe speaker. Ea murmură acum în șoaptă: Îmi pare atât de rău. Degetele lui pe sub cașmir. Ochii care i se-nchid. Totul foarte languros, ca prin vis. Pielea ei, pe care n-o vede, dar o simte sub degete, cu moliciunea aceea aproape ca de catifea. O întreabă ce-a mai făcut cât timp a fost el plecat. Ea nu-i răspunde. Ochii lui se deschid iar ca să-i găsească pe ai ei.

Ascultă, îi spune ea. Mă simt prost să-ți zic asta. Dar am avut nevoie de niște chestii acum câteva săptămâni. Gen, pentru facultate, trebuia să cumpăr niște cărți. Deci aveam nevoie de bani. Nu-i mare lucru.

El încuviințează din cap încet. Ah. Bine. Puteam să te ajut eu, dacă știam.

Mda, spune ea. Păi, nu prea-mi răspundeai la mesaje. Strânge din buze într-un zâmbet îndurerat și adaugă: Scuze. Evident, nu știam despre tatăl tău.

Nu-ți face probleme, spune el. Nu știam că ai nevoie de bani. Evident.

Se mai privesc o clipă lungă, rușinați, iritați, vinovați. Apoi ea se întoarce pe spate. E-n regulă, spune Naomi. Nici n-a trebuit să fac ceva, nici nu mai știu de când erau pozele alea. Simțindu-și corpul greu și obosit, el închide ochii. Probabil e unul dintre tipii ăia care-i comentează la toate postările. Cu emojiul cu maimuța

2. Perioadă din istoria Irlandei, cuprinsă între anii 1990 și începutul anilor 2000, caracterizată de creștere economică susținută. (*N. trad.*)

care-și acoperă ochii. Sau vreun tip căsătorit și trist, cu un card de credit de care nu știe nevastă-sa.

Ce aiurea cu tatăl tău, spune ea. Când a fost înmormântarea? Săptămâna trecută. Acum două săptămâni.

Au venit toți prietenii tăi?

El tace o clipă. Nu toți, spune. După altă pauză: Sylvia. Și câțiva alții.

Deci n-ai vrut să fiu și eu acolo.

El se întoarce să-i privească fața din profil. Cu buzele pline întredeschise, cu valul de pistrui de pe pomeți. Un cercel mic, din argint, strălucindu-i în ureche. Imaginea tinereții și a frumuseții. Se întrebă și cât de mult a plătit tipul. Nu, spune el. Cred că n-am vrut.

Fără să-l privească, ea zâmbește forțat. Ce credeai c-o să fac? întrebă. Să încerc să-l seduc pe preot sau ceva? Să știi că am mai fost la înmormântări.

Pur și simplu credeam că oamenii o să mă întrebe cine ești, spune el. Și ce era să zic, că suntem prieteni?

De ce nu?

Nu cred că m-ar fi crezut cineva.

Uau, mersi, spune ea. N-arăt suficient de elegant cât să fiu prietenă cu tine?

N-arăți suficient de în vârstă.

Ea-și ține limba între buze acum, rânjind. Ești bolnav la cap, să știi, îi spune.

Știu, dar și tu la fel.

Ea-și întinde brațele gânditoare, apoi își lasă ceafa să se odihnească între palme. Ai o iubită sau ceva? întrebă ea.

El nu-i răspunde o clipă. Oricum, ei nu pare să-i pese, și de ce i-ar păsa. Se gândește să-i spună: Am avut, odată. Și acum ar putea fi momentul să-i povestească despre asta, nu-i așa. Despre înmormântare și tot ce-a fost după aceea. Nu că s-ar fi întâmplat

ceva. Doar sentimentul, amintirea unui sentiment, care nu era nimic în realitate. În mașină s-a trezit mormăind prostește: Nu mă lăsa singur cu Ivan, te rog. Din motivul ăsta a rămas ea. E singurul motiv. Sus, în vechiul dormitor din copilăria lui, pulsând de dorință lângă ea, ca un adolescent. Din fericire, era prea întuneric ca s-o poată privi în ochi. Au dormit împreună, atâta tot. Nu-i nimic de povestit. Dimineața, ea s-a sculat înaintea lui. A coborât la parter, în bucătărie, cu Ivan, își vorbeau pe un ton dulceag; îi auzea de pe palier. Ce aveau să-și spună unul altuia? Frumoasă poziție pentru calul de la d5, nu-i așa? Probabil că ea ar face și asta, să-i cânte în strună lui Ivan. Mai bine s-o lase baltă.

Dacă aș avea, spune el, de ce-aș mai sta cu tine?

Ea se întoarce cu fața la el și-și atinge cu vârful degetului lanțisorul de aur de la gât. Pentru că ești bolnav la cap, nu mai ții minte? spune ea.

El își amintește, da, și, amintindu-și, îi atinge fața mică, palma lui odihnindu-se pe maxilarul ei. Oare își râde de el? Da, desigur, dar e oare doar atât? La petrecerea de ziua ei, din vară, când el a adus șampanie și ea a băut din sticlă cu buzele rujate. În bucătărie, prietena ei, Janine, a zis, știi, Peter, cred că te place. E altfel decât celelalte, el o știe. Când a cunoscut-o, a fost cumva ca o provocare și asta i-a plăcut. Era la bar, cu rochia argintie minusculă și părul lăsat liber, aproape până la talie, cu cerceul din nas lucind roșiatic în lumina lămpilor. Prietenii ei i-au arătat site-ul, prefăcându-se că-l întreabă dacă e legal. Duceți-vă dracului, le-a zis ea. Nu-i spuneți despre asta. Apoi i-a aruncat o privire scurtă: inteligență animalică. Era ca un secret doar al lor, el știa asta. Era altfel decât celelalte. Bărbați care-i trimit pe internet amenințări bolnave cu violență sexuală, curvă proastă, o să te omor, o să-ți tai gâtul. Ea râde în timp ce derulează mesajele primite pe e-mail. Absolut jalnici, imaginează-ți. E sub demnitatea ei să fie înfricoșată. Dacă

i s-ar întâmpla asta, ar muri de răs, își zice el. Ce prost a fost că nu i-a răspuns la mesaje. Unele dintre ele erau foarte drăguțe. E vina lui. Se întreabă cât de multă nevoie are ea de bani, apoi se simte... cum? Rușinat, sau în fine. Ca de obicei. Ea stă cu fața în jos, cu capul în mâini. Coregrafia familiară, pe care au repetat-o amândoi și unul cu altul, și cu alții. Ce buze au buzele mele. Nu există nimeni altcineva, ar putea să-i spună el. Cineva, dar nu. Îmi pare rău. Te iubesc pe tine. Pe ea. Pe amândouă. Nu-ți face griji. Nu spune asta. Isuse, nu. Isus ne-a poruncit tuturor să ne iubim unii pe alții.

/

E deja ora nouă când pleacă. Nouă și patru minute. Și e și puțin luat, pentru c-au fumat împreună după aceea. Tastează în caseta albă: O să întârzii vreo 20 min, scuze. Întunericul rece cuprinde ecranul luminat. Copacii își flutură ramurile tăcute deasupra lui, tramvaiul trece în grabă pe lângă el, cu chipuri la geam. Blochează telefonul și-l pune în buzunar. James's Street noaptea. Trebuie să meargă repede acum ca să încerce să recupereze întârzierea. Dar e o plăcere, nu-i așa, să te plimbi prin Dublin într-o noapte răco-roasă de septembrie, cu pași mari și liberi, pe o stradă liniștită. E în floarea vârstei. Acum trebuie să se bucure de astfel de plăceri trecătoare. Ar putea să moară în clipa următoare. Cineva moare în fiecare zi. Bărbatul nici nu era în vârstă, cum repeta toată lumea, avea șaiszeci și cinci de ani, atâta tot. Peter are deja jumătate din acea vârstă, treizeci și doi de ani și șase luni. După calculele astea, e deja la mijlocul vieții. E înfricoșător cât de repede se destramă totul. Nu, va spune el, mă tem că tata nu mai e printre noi. Oamenilor le va părea rău, desigur, dar nu vor fi șocați. Pentru Ivan situația stătea altfel. În ce-l privește, e aproape orfan, la cât

s-a ocupat mama lor de el. Dumnezeu știe de ce-or fi făcut copii, de fapt. La înmormântare, i-a șoptit lui Peter: În ce hal arată. Și, chiar dacă Ivan arăta realmente absurd, chiar dacă Peter însuși se gândise cu doar câteva secunde înainte la cât de absurd arăta Ivan, i-a răspuns: Păi, probabil că săptămâna asta numai la cum arată nu i-a stat mintea. Christine aruncându-i apoi o căutătură scurtă. Costumul ei elegant cu sacou și fustă din lână merinos bleumarin. Tu arăți foarte bine, i-a zis ea. Așa merg mereu lucrurile cu mama lui. El i-a evitat privirea, urmărindu-l în schimb pe Ivan, care zăbovea, singur și nefericit, pe lângă masa cu sendvișuri. Da, a răspuns el. Mersi. Trece dincolo de vechea bancă, spre Thomas Street, când răspunsul Sylviei îi vibrează în buzunar, pe șold. Înainte avea un sunet diferit pentru mesajele ei, nu-i așa. Pe vremurile alea. Dublinul de pe vremuri etc. Nu-și mai amintește cum era melodia. Ce marcă sau ce model de telefon era, ce greutate avea în palmă. Probabil e depășit acum, nici nu se mai fabrică. Doar să mai audă sunetul ăla o dată, își spune. Să simtă că viața lui a fost păstrată undeva și nu uitată, încă adunată în jurul lui, împachetată protector în jurul lui. Drumuri cu autobuzul, dimineața devreme, către facultăți. Pregătiri pentru examenul final, pe un coridor dosnic, în timp ce publicul aștepta pe scaune. Cei care au bătut recordurile. Amândoi au fost disprețuiți, desigur. Erau îndrăgostiți unul de celălalt și de ei înșiși. Acum îi apare pe ecran: Nicio problemă. Ai mâncat? Ce femeie grijulie. Fără îndoială, poartă pantofi buni și rezistenți, și o haină călduroasă, din tweed. Nu. Are grijă de el, atâta tot. A întârziat douăzeci de minute și ea vrea să știe dacă a luat cina. Douăzeci și cinci de minute. Și nu-i proastă, asta ar fi o subestimare crasă. El se gândeste uneori că natura și amploarea suferinței sale au eliberat-o pe Sylvia de frustrările mărunte ale unor simple neplăceri. Și ce dacă întârzie o jumătate de oră. Când ești internată și externată

la fiecare două săptămâni, cu un ac înfipt în braț, probabil că nu mai contează prea mult. Să-i auzi pe medici vorbind despre tine dincolo de perdea. Pacientă de sex feminin, în vârstă de treizeci și doi de ani. Antecedente de durere cronică refractară, în urma unei leziuni traumatice. Accident rutier. Nu, nu are copii, locuiește singură. Doar puțini știu asta. El, unul, ar prefera să moară decât să trăiască așa. Fără tam-tam, doar s-o termine. Ea probabil că știe că și alții gândesc la fel. Știe că probabil și el se gândește la asta. Dar, până la urmă, se spune că oamenii se adaptează. Vechea viață plină de plăceri a dispărut, nu se va mai întoarce niciodată: acceptă sau amăgește-te, până la urmă e același lucru. Dorința de a trăi e mult mai puternică decât își imaginează oricine. Ce s-a întâmplat e ca un fel de moarte. Un fel de moarte căreia îi supraviețuiești din politețe, din respect pentru ceilalți, din iubire dezinteresată. Și Hristos și-a supraviețuit propriei morți. Și a fost respectat și ridicat în slăvi.

Trece acum pe lângă facultatea de artă, studentele se învârt prin jur cu gecii din denim, cizme de plastic, ciorapi rupți. Chipurile adolescentine fără formă plutesc palide în lumina stradală. Abia bătând la poarta vieții. El știe că ele îl privesc. Deștept și frumos. Se amuză când trece pe lângă ele. Un cap se întoarce să-l urmărească cu privirea. Ei bine, bravo ei, doar o dată trăiești. El poate că e deja la jumătatea vieții. Își permite să-i arunce o privire în urmă, zâmbindu-i. Nici măcar nu-i drăguță, dar de ce nu, iar ea îi zâmbește la rândul ei, puțin strâmb. Are o jumătate de oră întârziere cel puțin. Naomi ar fi înnebunită dacă l-ar vedea. Isuse, bărbații sunt dezgustători. Fata aia părea de doar șaispe ani. Și ce, e ilegal să zâmbești în ziua de azi? La copii. De fapt, el chiar le zâmbește copiilor. Și chiar și bătrânilor. Îi place să fie prietenos cu toți oamenii. Le zâmbește chiar și altor bărbați uneori. Diferit. Ba nu, nu faci asta. Face asta dacă are motiv. Dacă înțelege aiurea

ce au spus sau dacă se bagă în fața lor din greșeală, genul ăsta de motive. Le zâmbește, da. Rivalilor și inamicilor. Urăști bărbații mai mult decât mine, spune Naomi. Ceea ce evident că-i adevărat, din moment ce ea se culcă cu ei pentru că așa vrea. Peter se culcă doar cu oameni pe care-i place. Majoritatea femeilor sunt, în cele din urmă, foarte ușor de plăcut. Bărbații sunt, după cum știe toată lumea, dezgustători. Nu toți: tatăl lui nu, el nu era așa. Iar Ivan? Diferit. Înainte se gândea că e una dintre creaturile acelea asexuate despre care citești prin cărți. Un soi de amibă care plutește într-un borcan. Apoi Peter a adus acasă la cină o anumită iubită și l-a prins holbându-se. Ah, fratele tău e un pic ciudat, nu? Da, îmi pare rău. Cred că te place. Mai târziu, desigur, a mers la facultate, s-a împrietenit cu fete. Dar prietenele lui sunt... mă rog. Nu, continuă. Sunt cum? Urâte? Nu, arată chiar drăguț, dacă se poate spune asta. În termeni de simetrie facială, unele sunt chiar atrăgătoare. Au gusturi proaste, atâta tot. Naomi ar fi furioasă. Și mai ești și snob pe deasupra. Dar e snobism? Nu mă refer la bani, n-are legătură cu asta. Pantaloni de trening negri strâmți pe gleznă, fără elastic, ea urăște elasticul. Și urăște și orice cade până la genunchi. Privirea ageră. Prietenele lui Ivan nu sunt urâte, chiar deloc, dar simțul modei. E criminal. Și expresiile, gesturile lor. Poate că e snobism, dar de un alt fel. Niște tinere extrem de inteligente, desigur. Matematiciene și jucătoare de șah. Niciuna dintre ele interesată de Peter, iar sentimentul e reciproc. De fapt, dacă stă să se gândească mai bine, unele sunt probabil îndrăgostite de fratele lui. Zâmbește în sinea lui când își dă seama. Sentimentul n-a părut niciodată să fie reciproc, dar ce știe el. Totuși, l-a prins holbându-se atunci la superba Giulia. Cu bluza ei din mătase verde, cu trei nasturi de sus desfăcuți. Din sidf. Râzând cu dinții albi, cu un hohot roman adevărat, zgomotos. Trece de Christ Church acum, luminată noaptea, cu zidurile din piatră albicioase,

un galben cenușiu. Îi scrie: Aproape am ajuns. Nu n-am mâncat, tu? Și cum rămâne cu ea. Sylvia. Îl depășește complet. Nu e atât de atrăgătoare, de fapt, n-a fost niciodată. Face ca frumusețea altora să pară excesivă. Chipul ei mic și comun. Desigur însă că hainele sunt mereu potrivite. Uneori îi dă idei pentru cadouri pe care ar putea să i le ofere lui Naomi – pulovere pe gât, eșarfe din mătase colorată, un pardesiu până la gleznă. Și abia după aceea își dă seama cât de nepotrivit ar arăta: o tânără drăguță, îmbrăcată ca o doamnă în vârstă. Demodată, pudică. Sylvia nu arată niciodată așa. A mers la una dintre prelegerile ei din primăvară. O femeie zveltă, în fața sălii, care vorbea despre tipurile de proză din secolul al XVIII-lea. Fiecare pereche de ochi era fixată asupra ei. Vocea foarte clară și gravă. Contralto. Niciun alt sunet nu se auzea în sală. Când a încheiat, toți au izbucnit în aplauze, două sute sau poate chiar mai mulți, iar ea a zâmbit și a dat din cap, probabil că era obișnuită cu asta. Carismă pură. L-a făcut să vrea să spună: O cunosc. E fosta mea iubită. Ce stânjenitor, imaginează-ți. Dacă ți se pare că e interesantă când vorbește despre ficțiunea romantică britanică, ia încearcă s-o faci să se culce cu tine. Deși asta nu se mai poate. Ea nu mai poate. Durerea e prea puternică. Telefonul îi vibrează iar. Ea a găsit o masă la un restaurant italian din Temple Bar, i-a trimis locația, cum i se pare? Îi răspunde: Ne vedem în 5. Lord Edward Street pe timpul nopții, înaintea spre poarta facultății. Scena iubirilor de altădată, a petrecerilor cu beții. Patru dimineața, când ți se face rău undeva în afara magazinului Mercantile, îți amintești. O noapte din timpul bursei. Tânăr pe-atunci. Amestecând aducerile aminte și dorințele. Căi întunecate în memorie. Cimitir al tinereții.

/

Așteptând nota de plată, continuă să vorbească amândoi în timp ce el mănâncă distrat ultima bucată de focaccia moale și uleioasă. Până să ajungă acolo nu-și dăduse seama cât de foame îi era. Apoi draperiile grele, apa cu gheață, lumina lumânărilor, toate ca să-ți deschidă apetitul. Iat-o din nou: condiționarea. De cealaltă parte a mesei, ea își bea apa. Mișcarea ușoară a mușchilor sub gâtul ei alb în timp ce înghite, și apoi își așază iar paharul pe masă: Ce-ai de gând să faci cu câinele?

O, Doamne, spune Peter. Nu știu. Christine are grijă de el până... nu mai știu până când. Vinerea viitoare, parcă a zis? Sau poate luna viitoare. Va trebui să găsim o soluție.

Bărbatul se întoarce cu nota lor de plată, iar Peter își scoate cardul din portofel, insistând, și-și tastează codul de securitate. Acum, după masă, se simte mai bine, e mai relaxat. Își dă seama în sfârșit cât de obosit e de fapt. Efectul prezenței ei: îi liniștește nervii. Observă și alte sentimente, cât așteaptă împreună, în căldura slab luminată a restaurantului, ca bărbatul să le aducă hainele. Crezuse cândva că viața trebuie să ducă la ceva, că toate conflictele nerezolvate și întrebările trebuie să conducă la un măreț punct culminant. Astfel de convingeri, în mod straniu neaprofundate, îi susțineau viața, personalitatea. Un atașament irațional față de sens. Totul e în regulă atâta timp cât funcționează, se ridică problema constituționalității și așa mai departe. Nu putea să meargă dimineața la muncă dacă nu credea că ceva înseamnă ceva care înseamnă altceva. Dar la ce duc toate astea. Un final fără finalitate. Bărbatul o ajută pe Sylvia să-și îmbrace haina în timp ce Peter o privește. Mai calm acum. Pătruns de sentimente mai liniștite. În ce condiții e viața suportabilă? Probabil că ea știe. Întreab-o. N-o întreba.

Afară a plouat și străzile sunt umede, reflectând, în fragmente, lumina difuză a felinarelor stradale, a semafoarelor, a vitrinelor. Cutii goale de pizza zac aruncate lângă zidul de vizavi,

dezintegrându-se. Dă-mi voie să te conduc acasă. Ea își înnoadă eșarfa. Mulțumesc. Îi ia brațul. Mâna ei mică și fină, ușoară ca un fulg. Degetele în faldurile hainei lui. Erai cu Naomi mai devreme? Cum se simte? E bine. Da. Merg din nou spre Dame Street. O plăci. Da. Țin la ea, foarte mult, chiar foarte mult. Aproape că vrea și, în același timp, nu vrea să-i spună Sylviei ce s-a întâmplat, că Naomi etc. Site-ul etc. De ce-ar face asta? Ca să-i arate că totul e în regulă: ea, ceilalți, el, nimic de care să-și facă griji. Relațiile din ziua de azi. Sau, dimpotrivă, ca să-i smulgă puțină compasiune. Umilire sexuală, un pic de excitare, poate. Ea îl întrebă din nou despre situația locativă a lui Naomi. Proprietarii obținuseră un ordin judecătoresc înainte de pandemie, cerându-le chiriașilor anteriori să evacueze clădirea. Ceea ce, de altfel, și făcuseră deja, nu mai rămăsese niciunul. Sylvia e de acord că, legal, ordinul nu poate fi valabil pentru chiriașii curenți, și totuși. Ce-i oprește. Mereu există posibilitatea. Poliția Gardai poate să arunce o privire la documente, adresa e corectă, și să le facă semn să intre. Nu merită să te gândești la asta. Dar dacă mergeți pe calea dovedirii invalidității ordinului, a scrisorilor legale etc., le dați un motiv în plus să obțină un ordin nou: și-atunci chiar că sunteți terminați. Pentru că închirierea este de fapt ilegală, nu-i nicio dovadă care să sugereze altceva. Mai bine șezi blând și speri că proprietarii o să uite. Oricum, la câte proprietăți goale au, probabil le-au și pierdut șirul deja, paraziți sugători de sânge ce sunt. E o discuție pe care el și Sylvia au avut-o de mai multe ori și sunt și de data asta, ca întotdeauna, *ad idem*. Ar fi fost oricum în acord, fie și numai din perspectivă ideologică, amândoi fiind membri plătitori ai aceluiași sindicat al chiriașilor, iar Sylvia conduce chiar unul dintre grupurile de lucru. Faptul că Peter a întreținut vreme de opt luni o relație sexuală și totodată financiară, în secret, cu una dintre participantele la această închiriere ilegală nu înseamnă, din

punct de vedere juridico-filozofic și socio-politic, nimic. Nu i-a povestit niciodată tatălui său despre ea, de exemplu, nici măcar când l-a întrebat direct. Nu, nu mă văd cu nimeni momentan, i-a spus. Gândul că ei doi s-ar putea întâlni i s-a părut îngrozitor. Nu. I-ar fi putut spune că există cineva: nimic serios, doar o fată cu care se vede. Cu ce-ar fi schimbat asta lucrurile? Cu absolut nimic. Atunci de ce să te gândești la asta? Ce rost au aceste sentimente de regret, și pentru cine? Pentru tatăl lui, pentru sine însuși? Fără rost. Era deprimat doar gândindu-se la asta. Probabil era deprimat în general. Gândurile-i sunt zgomotoase și tulburătoare mai mereu, dar chiar și-atunci când sunt tăcute, e înspăimântător de nefericit. Poate că nu e bine pe plan mintal. Poate că n-a fost niciodată. O mână mică, ușoară ca un fulg, pe brațul lui.

N-am apucat să-l cunosc cu adevărat, spune el. Scuze. Doar mă gândeam. E trist.

Ea îi aruncă o privire. Suficient cât să înțeleagă tot. Învăluit în profunzimea înțelegerii ei. Știu la ce te referi, spune ea. Dar l-ai cunoscut. Scoate un pachetel dreptunghiular, de plastic, din geantă. Un pachet de șervețele. Pentru numele lui Dumnezeu, plânge? Pe George's Street? Ar putea să-l vadă oricine. Și probabil chiar o să-l vadă cineva. Cum mai e viața, Peter, tot la barou, ți-am văzut numele în ziar de curând, foarte tare. În tăcere, acceptă un șervețel alb, pătrat, zâmbește și își șterge fața, spunând doar: Hm. Ea merge alături de el, potrivindu-și mereu pasul cu al lui. Te-a iubit, îi spune ea. Habar n-avea nici cel mai mic lucru despre mine, Sylvia. Eram alergici unul la altul. N-am avut o discuție adevărată niciodată în viața noastră. Împăturește șervețelul și-l pune în buzunar. O, iei discuțiile prea în serios, spune ea. Știi, viața nu înseamnă doar să vorbești. El o privește în timp ce ea își pune la loc mâna pe brațul lui. Ce remarcă enigmatică, ce vrea să spună cu asta? Ea râde. E mai drăguță când râde. Dar ce

vrea să spună cu: viața nu înseamnă doar să vorbești? Poate se referă la birourile austere și singuratice ale iubirii. La scos uniforme școlare din uscător, în serile de miercuri, micul trening vișiniu al lui Ivan, cămașa și pantalonii lui Peter, toate fierbinți, pârâind încărcate de electricitate statică. Și dimineața, laptele încălzit pe aragaz. Lângă Sylvia, acum pe Stephen Street, inspiră parfumul gazelor de eșapament și-al aerului întunecat al nopții. Consolatoare în felul lor. Cum e și tot ce presupune apropierea ei. Și de ce. El știe de ce, sau nu știe, nu vrea să știe dacă știe sau nu. Atunci, poate e confortul unei prietenii lungi. Îi oferă spațiul și liniștea ca să simtă în sfârșit cât de obosit e, cât de deprimat. Poate ar fi mai bine să stea la Naomi, să se drogheze și să joace Call of Duty cu colegii ei de cameră, să ia pastile ca să adoarmă. Acceptând astfel consolarea, trebuie să accepte totodată că are nevoie de ea. Pentru că tatăl lui, de care n-a fost niciodată foarte apropiat, a murit la șaiszeci și ceva de ani, după cinci ani de tratament împotriva cancerului. O posibilitate, cândva așteptată, atât de multă vreme amânată, încât începuse să creadă că nu va sosi niciodată, până când s-a întâmplat. Cumva, Peter a fost impardonabil de nepregătit pentru întâmplarea așteptată. Devenit, brusc, capul familiei care în același timp a încetat să existe.

Merg împreună pe lângă parcul Green, cu porțile închise, cu frunzele îngălbenite. Cu frumusețea lor tomnatică. Vorbesc despre studenți. Prelegerile ei. Seminarele pe care le ține el ca să-și poată plăti chiria. El o întreabă despre prietena ei Emily, iar ea, zâmbind, îi relatează povestea obișnuită, mai multe probleme administrative la muncă și n-a reușit să-și găsească altă locuință de închiriat. Emily, micuța academiciană distrată, care pare să fie permanent răcită, strănutând mereu într-o batistă și vorbind despre Karl Marx. Prietenă din tinerețea lor, din zilele lor de dezbatere, nu că ea ar fi avut vreodată cine știe ce succes, fiind mereu pe

lângă subiect și refuzând orice intervenție. Pe atunci își petrecea mult timp la ei acasă, la el și la Sylvia, chiar dormise pe canapea o vreme, atunci când el, atunci când ei. Noapți când stăteau toți trei treji, bând ceai, ciondănindu-se pe nimicuri, dând în istericale. Sylvia, prietena detașată și cu mintea limpede, iar Emily, dezasturul. Spune că momentan stă cu Max, bunul și bătrânul Max. Și acum îl mai vede uneori pe la Sylvia. Și el era la fel de inutil în competițiile de dezbateri. Prea amabil, insuficient de nemilos, mereu vedea ambele perspective. Dar era amuzant. Toți prietenii ei sunt amuzanți. Pesemne că ea are nevoie să ia viața în glumă, cu afecțiune, dar în glumă. Ai mai vorbit cu fratele tău? întrebă ea. Ah, răspunde el, păi. Știi, viața nu înseamnă doar să vorbești. Ea-l împunge cu cotul. Îi pare bine s-o simtă atât de aproape. E singur, spune ea. Nu suntem toți singuri? Cu toate că, ce-i drept, Ivan pare să fie mai singur decât majoritatea. Ba chiar singur aproape spiritual, și poate că e mai bine să rămână așa. Despre ce vorbești voi doi în casă zilele trecute? întrebă el. Ah, spune ea. Îmi povestea... Te referi la micul-dejun? Îmi povestea despre un eveniment legat de șah la care va participa în Leitrim weekendul următor. Știi despre ce e vorba? Nu. Un fel de partidă demonstrativă, apoi va conduce un atelier. Se gândea să-l anuleze, după tot ce s-a întâmplat. Dar până la urmă s-a hotărât să participe. Trec de porțile Huguenot Cemetery. De ce se gândea să-l anuleze? Ea se uită la el. Pentru că... Păi, știi tu. Pentru că tocmai a murit tatăl lui. Tresare acum, încruntat, îi e prea cald, e obosit. Eticheta de sub gulerul cămășii i se freacă de ceafă. Baggot Street e luminată și aglomerată, prea aglomerată, lumini în ochi, totul prea puternic. Crezi că e supărat? întrebă el. Ea îl privește în continuare și, prosteste, el încearcă să zâmbească. Adică, evident că e, adaugă. Cred că e supărat, răspunde ea. Cred că e singur. Da. Mda. Sigur. Se apropie tot mai mult și mai mult de apartamentul ei, de

punctul final, și cât de singur va fi el atunci, sau nu. Pentru numele lui Dumnezeu, de ce e totul atât de asurzitor dintr-odată. Sylvia, spune el. Nu, așteaptă până e mai liniște. Da? Oricum, aproape au ajuns și cuvintele ar putea să sune mai natural la ușă. Ca și cum e obosit pur și simplu de mers pe jos. Te-ar deranja... Nu știu. Pot să dorm pe canapeaua ta? N-o să... Nu, nu, Isuse, n-o spune: N-o să te ating. N-o spune. Sunt doar cam... Mâna ei blândă și tandră pe brațul lui, încă nemișcată, nemișcată. Toată tăcerea și nemișcarea, adunate în punctul atingerii ei miloase. Bineînțeles, spune ea. Nicio problemă. N-o spune. Sunt îndrăgostit de ea. De tine, dacă doar... Asta crezi? În condițiile astea, e viața îndurabilă? El așteaptă în timp ce ea descuie ușa. Ea înțelege și știe totul. Ar fi frumos dacă ai lua legătura cu el, spune ea. Ai putea să-i trimiți un mesaj. În ce limbă. 1. e4. Da, îi răspunde el. Ai dreptate. O să fac asta. O s-o fac.